Lietas Nr. 11520072215
Lietas arhīva Nr. K68-0180-17/27

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2017. gada 30. martā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa
tiesnese L. Leja,
piedaloties prokuroram M. Garjānim,
aizstāvim zvērinātam advokātam R. Brokam,
cietušās pārstāvim zvērinātam advokātam U. Lapiņam,
iztiesāja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā **/pers. A/**, personas kods /personas kods/, apsūdzēts Krimināllikuma 260. panta pirmajā prim daļā (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 2. decembrim) paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Tiesa

k o n s t a t ē j a :

/pers. A/, vadot transportlīdzekli, pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajai tika nodarīts vidēja smaguma miesas bojājumus šādos apstākļos:

2015. gada 19. septembrī ap plkst. 15.15 /pers. A/, vadīja SIA "/pers. B/" piederošo transportlīdzekli VOLVO S70, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, ar kuru brauca pa Kārļa Ulmaņa gatvi no Bauskas ielas puses Mūkusalas ielas virzienā, Rīgā.

Tuvojoties neregulējamai gājēju pārejai, pa brauktuves labo malējo braukšanas joslu, pretim namam Kārļa Ulmaņa gatvē Nr. 3A, Rīgā, /pers. A/ pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumu 4. punkta, 10. punkta, 38.4. punkta, 111. punkta 113. punkta, 159. punkta (Ceļu satiksmes noteikumu redakcijā līdz 2015. gada 31. decembrim) prasības. Nerīkojās saskaņā ar šiem noteikumiem, lai neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas. Nedarīja visu iespējamo, lai netiktu apdraudēti citi ceļu satiksmes dalībnieki, it sevišķi mazāk aizsargātie (gājēji). Nepārliecinājās, ka pirms neregulējamas gājēju pārejas labajā malējā braukšanas joslā apturētā transportlīdzekļa priekšā neatrodas gājēji. Pārkārtojās uz kreiso malējo braukšanas joslu, nesamazināja braukšanas ātrumu un neapturēja transportlīdzekli, turpināja braukt taisnā virzienā un nedeva ceļu gājējai /pers. D/, kura brauktuvi šķērsoja pa neregulējamu gājēju pāreju no kreisās uz labo pusi, attiecībā pret /pers. A/ vadītā transportlīdzekļa VOLVO S70 braukšanas virzienu. Brīdī, kad /pers. D/ ieraudzīja /pers. A/ vadīto transportlīdzekli VOLVO S70, viņa atmuguriski leca atpakaļ uz ietves, bet /pers. A/ uzsāka /pers. D/ apbraukšanu, mainīja braukšanas virzienu pa kreisi, uzbrauca uz gājēju ietves, kā rezultātā ar transportlīdzekļa VOLVO S70 priekšējās daļas kreiso pusi, uz gājēju ietves Kārļa Ulmaņa gatvē pretī namam Nr. 3A, notrieca gājēju /pers. D/.

Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanas rezultātā /pers. D/ tika nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums, kas izraisa ilgstošus veselības traucējumus uz laiku virs 21 dienas, proti, kreisās ceļa locītavas sasitums ar šķidruma uzkrāšanos un iekšējā meniska mugurējā raga bojājumu.

Ar šādām prettiesiskajām darbībām apsūdzētais /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 260. panta pirmajā prim daļā (likuma redakcijā līdz 2015. gada 2. decembrim) paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Tiesas sēdē cietušās pārstāvis iesniedza kompensācijas pieteikumu, kurā lūdz tiesu noteikt un piedzīt no apsūdzētā par labu cietušajai morālā kaitējuma kompensāciju 1500,00 *euro* apmērā, kā arī lūdz piedzīt no apsūdzētā par labu cietušajai izdevumus par juridiskās palīdzības sniegšanu 150,00 *euro*.

Tiesas sēdē apsūdzētais savu vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260. panta pirmās prim daļas atzina pilnībā, izdarīto nožēloja. Neatzina cietušās pieteikto kaitējuma kompensāciju 1500,00 *euro* par morālo kaitējumu. Lūdza lietā neveikt pierādījumu pārbaudi, norādot, ka viņam pilnībā saprotama pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas.

Prokurors, cietušās pārstāvis un aizstāvis atzina, ka lietā nepieciešams veikt pierādījumu pārbaudi tikai daļā par pieteikto kaitējuma kompensācijas apmēru.

Tiesa, izskaidrojot procesā iesaistītajām personām pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. pantu, nolēma neveikt lietā pierādījuma pārbaudi attiecībā uz apsūdzētā vainīgumu, jo apsūdzētais atzina savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pēc Krimināllikuma 260. panta pirmās prim daļas un piekrita pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai, kā arī tiesai pēc krimināllietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā. Bet tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. panta otro daļu nolēma veikt pierādījumu pārbaudi tikai daļā par cietušās pieteikto kaitējuma kompensācijas apmēru.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā darbības ir kvalificētas pareizi, un viņa vaina ir pierādīta pilnībā, līdz ar to apsūdzētais ir atzīstams par vainīgu un sodāms par Krimināllikuma 260. panta pirmajā prim daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Apsūdzētais, vadot transportlīdzekli, pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušai nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527. panta trešās daļas nosacījumiem pierādījumu analīze un to uzskaitījums spriedumā nav nepieciešams.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta otrās daļas prasībām, nosakot apsūdzētajam /pers. A/ soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta ceturto daļu apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 260. panta pirmās prim daļas (likuma redakcijā līdz 2015. gada 2. decembrim) klasificējams kā smags noziegums, kā arī nodarījums, kurš izdarīts aiz neuzmanības. Ar apsūdzētā neuzmanīgo rīcību ceļu satiksmē bija apdraudētas sabiedriskās drošības intereses transportlīdzekļu kustības jomā un cēloniski radīts kaitējums cietušās veselībai.

Tiesas sēdē, pārbaudot apsūdzētā /pers. A/ personību raksturojošos datus, noskaidrots: dzimis /dzimšanas gads/, Jūrmalā, Latvijas Republikas pilsonis, ar pamatizglītību, nestrādā, neprecējies, apgādājamo nav, deklarēt dzīvesvietas adrese /adrese/, sodīts administratīvi, krimināla kārtā nesodīts, jo Rīgas apgabaltiesas 2017. gada 14. februāra spriedums uz lietas izskatīšanas brīdi nav stājies spēkā.

Krimināllikuma 260. panta pirmās prim daļas sankcija (likuma redakcijā līdz 2015. gada 2. decembrim) paredz sodu brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai piespiedu darbu, vai naudas sodu.

/pers. A/ darbības viņu raksturo kā autovadītāju, kurš nav spējis apzināties, ka Ceļu satiksmes noteikumu ievērošana ir vērsta uz sabiedrības vispārēju drošību un uz ceļu satiksmes dalībnieku drošību.

Nosakot sodu, tiesa ņem vērā, ka atbilstoši Krimināllikuma 35. panta otrajai daļai soda mērķis ir aizsargāt sabiedrisko drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Tiesa, nosakot apsūdzētajam soda veidu, izvērtējot lietas materiālos esošos /pers. A/ personību raksturojošos datus, noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzētā sociālās īpatnības kopumā, atzīst, ka apsūdzētajam par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir nosakāms sods – piespiedu darba veidā, kā to lūdza arī prokurors tiesu debatēs un kuram piekrita arī cietušās pārstāvis. Tiesa atzīst, ka tas būs adekvāts sods attiecībā uz apsūdzētā izdarīto pārkāpumu un sekām, kuras cietušajai iestājušās, kā arī sasniegs likumā noteikto soda mērķi.

Atbilstoši Krimināllikuma 46. panta trešajai daļai, nosakot apsūdzētajam /pers. A/ soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 1. punktā likums paredz atbildību mīkstinošu apstākli, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pieteicies par vainīgu, vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto. Pēc likuma jēgas šo apstākli par atbildību mīkstinošu var atzīt, ja pastāv visu triju likumā norādīto darbību kopums, bet šajā kriminālprocesā nav konstatēta noziedzīga nodarījuma izdarītāja pieteikšanās par vainīgu. Tomēr apstākli, ka apsūdzētais vaļsirdīgi atzinies izdarītajā noziedzīgajā nodarījumā un izdarīto patiesi nožēloja, tiesa uzskata par iespējamu atzīt kā /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otrajā daļā paredzēto.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. pantu apsūdzētā atbildību pastiprinošus apstākļus tiesa nekonstatē.

Nosakot apsūdzētajam sodu, tiesa ņem vērā arī apstākli, ka apsūdzētais ir izmantojis Kriminālprocesa likuma 21. pantā paredzētās tiesības uz sadarbību ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto personu, kas izpaudusies vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Taču tiesa uzskata, ka tas nav atzīstams par patstāvīgu atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47. panta izpratnē.

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā, ka apsūdzētajam ir atzīts viens atbildību mīkstinošs apstāklis, atbildību pastiprinoši apstākļi nav konstatēti, un uzskata, ka apsūdzētajam /pers. A/ par izdarīto noziegumu ir nosakāms Krimināllikuma 260. panta pirmās prim daļas sankcijā paredzētais piespiedu darba sods, pietuvinot to panta sankcijas vidējam apmēram, kā to lūdza arī prokurors tiesu debatēs. Tiesas izraudzītais soda apmērs būs taisnīgs un adekvāts, ņemot vērā arī izskatāmā noziedzīgā nodarījuma raksturu un apsūdzētā personību.

Cietušās/pers. D/ pārstāvis tiesas sēdē pieteica kaitējuma kompensāciju par morālo aizskārumu 1500,00 *euro* apmērā un kaitējuma kompensāciju par materiāliem zaudējumiem 150,00 *euro* apmērā par cietušajai nodarītajām fiziskām ciešanām, morālo aizskārumu un psihisko traumu. Tiesas sēdē cietušās pārstāvis paskaidroja, ka cietusī ir vērsusies attiecīgā apdrošināšanas sabiedrībā un saņēmusi atlīdzinājumu par mantiskiem zaudējumiem, taču attiecībā par nemantiskajiem zaudējumiem apdrošinātājs atlīdzību vēl nav izmaksājis.

Apsūdzētais cietušās pieteikto kaitējuma kompensāciju neatzina, norādot, ka cietušajai ir jāvēršas pie apdrošinātāja, kas viņai arī izmaksās kompensāciju.

Kriminālprocesa likuma 22. pantā deklarēts kriminālprocesa pamatprincips par tiesībām uz kompensāciju par radīto kaitējumu. Tajā noteikts, ka personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, tiek garantētas procesuālās iespējas morālas un materiālas kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai.

Savukārt minētajā pantā deklarētā pamatprincipa praktisku realizāciju regulē Kriminālprocesa likuma 26. nodaļā „Ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšana" ietvertās normas.

Kriminālprocesa likuma 350. panta pirmajā daļā dots kompensācijas jēdziens, norādot, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskām ciešanām un mantisko zaudējumu. Savukārt, minētā panta otrajā daļā uzsvērts, ka kompensācija ir krimināltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā labprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata.

Kriminālprocesa likuma 351. pants noteic, ka cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā. Pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, bet kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām – tikai jānorāda.

Ievērojot minēto un izvērtējot pieteikto kaitējuma kompensācijas apmēru par materiāliem zaudējumiem 150,00 *euro* apmērā, kas cietušajai radušies, samaksājot tās pārstāvim par sniegto juridisko palīdzību tiesas sēdē, ko apliecina tiesā iesniegtais rēķins un maksājuma uzdevums, tiesa atzīst, ka tas ir pamatots, apmierināms un piedzenams no apsūdzētā par labu cietušajai.

Izlemjot jautājumu par cietušās pieteikto morālā kaitējuma kompensāciju, tiesa ņem vērā tiesu praksē nostiprināto atziņu, ka attiecībā uz Krimināllikuma 260. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu likumdevējs ir noteicis īpašu kaitējuma kompensācijas saņemšanas kārtību, jo tiesai bez Kriminālprocesa likuma nosacījumiem ir jāņem vērā arī speciālais Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums un uz šī likuma pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi.

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 19. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītie materiālie zaudējumi ir zaudējumi sakarā ar cietušās personas ārstēšanu, pārejošu darbnespēju, darbspēju zaudējumu vai nāvi, savukārt nemateriālie zaudējumi ir zaudējumi, kas saistīti ar sāpēm un garīgām ciešanām sakarā ar cietušās personas fizisku traumu, cietušās personas sakropļojumu, invaliditāti, apgādnieka, apgādājamā vai laulātā nāvi, vai apgādnieka, apgādājamā vai laulātā 1.grupas invaliditāti. Šā panta trešā daļa noteic, ka apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem materiālajiem un nemateriālajiem zaudējumiem nosaka Ministru kabinets.

Proti, Ministru kabineta 2014. gada 17. jūnija noteikumi Nr. 340 "Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem".

Atbilstoši judikatūrai no civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas (turpmāk - OCTA) sistēmas funkcionēšanas viedokļa un Ceļu satiksmes

likuma 44. panta piektās daļas noteikumiem kopsakarā ar OCTA likuma 18. pantu ir saprotams, ka cietušā vēršanās pret atbildīgo transportlīdzekļa vadītāju iespējama vien izņēmuma gadījumos. Šādā izpratnē OCTA sistēmas būtību ir raksturojis Civillietu departaments lietā Nr. SKC-37/2014, norādot "ja transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta [..], tad, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, nevis šīm personām, bet apdrošinātājam, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, saskaņā ar apdrošinātāja atbildības limitu jāatlīdzina šajā likumā noteiktajā kārtībā novērtētos zaudējumus, kas ceļu satiksmes negadījumā nodarīti trešajai personai" *(sk. Civillietu departamenta 2014. gada 21. februāra spriedums lietā Nr. SKC-37/2014)*. Līdz ar to, kā norādīja Civillietu departaments šajā lietā (un ko apstiprināja vēlākajā praksē lietā Nr. SKC-0046-14 ar atsauci uz minēto lietu), "tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību no transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja, kura civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta, rodas tad, ja zaudējumi nav atlīdzināmi saskaņā ar OCTA likumu vai tie pārsniedz noteikto apdrošinātāja atbildības limitu".

Šādos apstākļos tiesa nevar izlemt par cietušajai nosakāmo morālo kaitējumu, ja atbilstoši 2014. gada 17. jūnija Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 340 "Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzību apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem" to vēl nav aprēķinājis un izmaksājis apdrošinātājs. Līdz ar to cietušajai šajā kriminālprocesā nav nosakāma kaitējuma atlīdzība par morālo aizskārumu.

Vienlaicīgi tiesa izskaidro cietušajai tiesības sniegt prasību civiltiesiskā kārtībā, ja apdrošinātājs nav atlīdzinājis par visu radīto morālo (nemantisko) kaitējumu, turklāt atbilstoši Kriminālprocesa likuma 350. panta ceturtajai daļai, pieprasot atlīdzību civiltiesiskā kārtībā, cietušais ir atbrīvots no valsts nodevas samaksas.

Kriminālprocesa ietvaros apsūdzētajam drošības līdzeklis netika piemērots.

Lietisko pierādījumu nav.

Pēc norīkojuma /pers. A/ aizstāvību tiesas sēdē īstenoja zvērināts advokāts R. Broks, kuram saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84. panta un Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksu kārtību" no valsts līdzekļiem izmaksājami 70,00 *euro*.

Minēto izdevumu atlīdzināšanas pienākums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmās daļas 4. punktu un 368. pantu uzliekams apsūdzētajam /pers. A/.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 530. pantu, tiesa

n o s p r i e d a

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 260. panta pirmajā prim daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā (likuma redakcijā līdz 2015. gada 2. decembrim) un noteikt sodu – piespiedu darbu uz 150 (viens simts piecdesmit) stundām.

Noteikt cietušajai /pers. D/, personas kods /personas kods/, kaitējuma kompensāciju par materiāliem zaudējumiem 150,00 *euro* (viens simts piecdesmit *euro*) apmērā.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu cietušajai /pers. D/, personas kods /personas kods/, kaitējuma kompensāciju par materiāliem zaudējumiem 150,00 *euro* (viens simts piecdesmit *euro*) apmērā.

Nenoteikt cietušajai /pers. D/, personas kods /personas kods/, kaitējuma kompensāciju par morālo aizskārumu.

Piedzīt no /pers. A/ valsts labā procesuālos izdevumus 70,00 EUR (septiņdesmit *euro*) apmērā par zvērināta advokāta darbu tiesas procesā, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā, – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Minētos procesuālos izdevumus iemaksāt: saņēmējs – Valsts kase; reģistrācijas Nr.90000050138; konta Nr.LV68TREL1060001239300; BIC kods TRELLV22, samaksu apliecinošu dokumentu iesniegt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt daļā par noteikto sodu vai pieļautiem procesuāliem pārkāpumiem, vai daļā par kompensācijas pieteikumu desmit dienu laikā apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā no pilna sprieduma pieejamības dienas, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Pilns spriedums pieejams no 2017. gada 7. aprīļa.

Tiesnese L. Leja